

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАКАРПАТСЬКІ ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ

Випуск 45
Том 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2026

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») з філологічних наук відповідно до Наказу МОН України від 09.02.2021 № 157 (додаток 4)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Зимомря І. М. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу, Ужгородський національний університет

Члени редколегії:

Девіцька А. І. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики, Ужгородський національний університет

Іванишин П. В. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури та теорії літератури, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Маркова М. В. – доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури та теорії літератури, Дрогобицький державний педагогічний університет

Папіш В. А. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови, Ужгородський національний університет

Тиховська О. М. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, Ужгородський національний університет

Чик Д. Ч. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов і методик їх навчання, Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Волтінг М. – доктор габ., професор, професор Інституту германської філології, Вроцлавський університет

Волтінг Ш. – доктор габ., професор, професор Інституту прикладної лінгвістики, кафедри міжкультурної комунікації та лудологічних студій, Університет імені Адама Міцкевича в Познані, Польща

**Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет», протокол № 7 від 30.04.2026 року.**

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 2178 від 27.06.2024 року. Ідентифікатор медіа R30-04729.

Суб'єкт у сфері друкованих медіа: Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» (вул. Підгірна, 46, м. Ужгород, 88000, e-mail: official@uzhnu.edu.ua, тел. +38(0312) 61-33-21)

Періодичність: шість разів на рік

Мови видання: українська, англійська, польська, словацька, угорська.

*Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)*

Офіційний сайт видання: www.zfs-journal.uzhnu.uz.ua

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN 2663-4880 (print)
ISSN 2663-4899 (online)

© Ужгородський національний університет, 2026

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Ігнат'єва С.Є. ПОВТОР ЯК ЗАСІБ ЕКСПРЕСИВНОСТІ В ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ СЕРГІЯ БУРЛАКОВА.....	9
Кісь Є.Б. ГРАК ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДІМЕННИКОВОЇ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ.....	15
Коновченко О.В. ЛЕКСИЧНІ ПОМИЛКИ В ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ ТЕХНІЧНИХ ЗВО.....	20
Костів О.М., Сколоздра-Шепітко О.Р. ІНТЕГРАЦІЯ МЕДІАДИДАКТИКИ В МОВНУ ОСВІТУ: ВІД ТЕОРЕТИЧНОГО ОБГРУНТУВАННЯ ДО ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	27
Кочукова Н.І. ЗВЕРТАННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПУБЛІЧНОМУ ДИСКУРСІ: ПРАГМАТИКА, МОВНА НОРМА ТА ЖУРНАЛІСТСЬКА ПРАКТИКА.....	34
Майборода А.С. СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЧЕНЬ З ВИГУКОВИМИ ЕКСПРЕСЕМАМИ В УКРАЇНСЬКОМУ ЕПІСТОЛЯРІЇ.....	40
Максименко О.В. СЛОВО ЯК ТЕРАПІЯ: МОВНІ ІНСТРУМЕНТИ ВІДНОВЛЕННЯ ВЕТЕРАНІВ.....	48
Подлісецька О.О., Вітко-Присяжнюк Я.В. НАЦІЄТВОРЧА ТА МИСЛЕТВОРЧА ФУНКЦІЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-ПОЛІТИЧНОГО АСПЕКТУ.....	53
Попович Н.М. ПОВТОР ЯК СТИЛІСТИЧНО-РИТОРИЧНА ФІГУРА СИНТАКСИСУ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ ІВАНА ФРАНКА «ЗІВ'ЯЛЕ ЛИСТЯ»).....	58
Приймачок О.І. ОКАЗІОНАЛІЗМИ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ МОВОЗНАВЧОЇ СЕРІЇ ОЛЬГИ ДУБЧАК).....	63
Сабадош І.В., Харьківська О.В. ОРНІТОЛОГІЧНА ЛЕКСИКА В УКРАЇНСЬКИХ ГОВІРКАХ ЗАКАРПАТТЯ.....	69

РОЗДІЛ 2

ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

Dobrovolska S.R. HISTORY OF THE ENGLISH LANGUAGE: STRUCTURAL AND SEMANTIC FEATURES OF COMPLEX SENTENCES IN THE OLD ENGLISH PERIOD.....	76
Ємець О.В. ЖИВОПИСНИЙ ЕКФРАЗИС У ПРОЗОВОМУ ТА ПОЕТИЧНОМУ ТЕКСТАХ: ЛЕКСИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ.....	82
Каленченко О.О. МОТИВАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.....	87
Карпусенко М.В., Карпусенко Н.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ: КОМУНІКАТИВНО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ДЕБАТІВ 1960 ТА 2024 РОКІВ.....	92
Кашуба М.В., Степанюк Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛОРИСТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ АНГЛОМОВНИХ ПИСЬМЕННИКІВ).....	98
Ковальова К.О. ЕТИМОЛОГІЧНА РЕКОНСТРУКЦІЯ ТА МОТИВАЦІЙНІ ОЗНАКИ КОНЦЕПТУ FABRICS В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	103
Кукушкін В.В., Осіпчук Н.В. СЕМАНТИЧНА ЕВОЛЮЦІЯ МЕТАФОРИ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ.....	108
Лесик І.В., Ковальчук Л.В. КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	114
Makukhina S.V. VIRTUAL REALITY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES.....	119
Matviias O.V., Miahkota I.V., Hudyma H.B. SOCCER: ENGLISH TERMS VS OTHER LANGUAGES TERMS IN USE.....	124

РОЗДІЛ 2 ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

UDC 811.111'02'367.335

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.45.2.12>

HISTORY OF THE ENGLISH LANGUAGE: STRUCTURAL AND SEMANTIC FEATURES OF COMPLEX SENTENCES IN THE OLD ENGLISH PERIOD

ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКОЇ ДОБИ

Dobrovolska S.R.,

orcid.org/0000-0002-2389-4890

Candidate of Economic Sciences,

Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages and Translation Studies

Lviv State University of Life Safety

The article examines the structural and semantic features of complex sentences in Old English (700–1100). Two main types of complex sentences are considered – compound and complex sentences – along with their structure and the specifics of syntactic relationships between components of a polypredicative structure. The system of conjunctive coordination is analyzed, which was characterized by diversity in both content and form and had at its disposal numerous means of expressing semantic nuances.

The main classes of coordinating conjunctions are distinguished: connecting, contrasting, separating, and causal, each of which expressed specific semantic nuances. Additional means of expressing connections between coordinate clauses are studied, in particular fixed and reverse word order, structural parallelism, and inversion, which acted as auxiliary mechanisms for organizing syntactic relations. Particular attention is paid to the means of expressing subordinate relationships, among which asyndetic connection stands out as the most archaic type, and conjunctive connection and correlation as the most developed forms of subordination. The problem of insufficient differentiation between coordinate and subordinate conjunctions in the Old English period is considered, which led to functional homonymy and semantic ambiguity in sentence construction. The polysemy of subordinate conjunctions and their structural classification into simple and complex phrase constructions is analyzed.

Special attention is paid to the correlative type of connection and its transformation at the end of the ancient period, when correlative particles were reinterpreted and transformed into full-fledged conjunctions. It has been established that the structure of complex sentences throughout the Old English period showed a steady and distinct tendency towards the gradual improvement and systematization of the syntactic system. The study is based on the analysis of authentic Old English texts using historical glossaries and anthologies.

Key words: Old English, complex sentences, coordinating conjunctions, subordinate conjunctions, syntactic relations, correlation, polypredicativity.

У статті досліджуються структурно-семантичні особливості складного речення в давньоанглійській мові (700–1100 рр.). Розглядаються два основні типи складних речень – складносурядні та складнопідрядні, їхня будова та специфіка синтаксичних зв'язків між компонентами поліпредикативної структури. Аналізується система сполучникової сурядності, що характеризувалася різноманітністю як за змістом, так і за формою та мала у своєму розпорядженні численні засоби висловлювання смислових відтінків.

Виділяються основні класи сурядних сполучників: з'єднувальні, супротивні, розділові та причинно-наслідкові, кожен з яких виражав специфічні смислові відтінки. Досліджуються додаткові засоби вираження зв'язків між сурядними реченнями, зокрема фіксований та зворотний порядок слів, структурний паралелізм, інверсія, що виступали як допоміжні механізми організації синтаксичних відносин. Особлива увага приділяється способам вираження підрядного зв'язку, серед яких виділяються асиндетичне з'єднання як найбільш архаїчний тип, сполучниковий зв'язок та кореляція як найрозвиненіші форми підрядності. Розглядається проблема недостатньої диференціації сурядних та підрядних сполучників у давньоанглійській мові, що призводила до функціональної омонімії та смислової нечіткості побудови речень. Аналізується полісемія підрядних сполучників та їхня структурна класифікація на прості й складні фразові конструкції.

Окрему увагу приділено корелятивному типу зв'язку та його трансформації наприкінці давнього періоду, коли корелятивні частки переосмислювалися та перетворювалися на повноцінні сполучники. Встановлено, що структура складних речень протягом давньоанглійського періоду демонструвала стійку виразну тенденцію до послідовного вдосконалення та впорядкування синтаксичної системи. Дослідження базується на аналізі автентичних давньоанглійських текстів із використанням історичних глосаріїв та хрестоматій.

Ключові слова: давньоанглійська мова, складне речення, сурядні сполучники, підрядні сполучники, синтаксичні зв'язки, кореляція, поліпредикативність.

pronoun form (*hām* or *hāem*); the third element was the universal subordinate particle *he*: *æfter hām he* «після того як», *æf hāem he* «до того як», *mid hām he* «після того як», *for hāem he* «для того щоб», *hā hwīle he* «в той час як». For example: ... *mid hām he he forbēad hām him hæt he hit nanum men ne cūdde...* ...після того як він наказав йому, щоб він про це нікому не говорив... ...ond hē hī him āzeaf, *for hāem he hiora wæs oþer his sunu. ...i* він їх йому віддав, оскільки один із них був його сином.

As an indicator of subordinate connection in a conjunction, in addition to the universal subordinate particle *he*, the most common conjunction in Old English, *hæt* (which in the form *that* is also common in modern English [20; 24; 33]): ...*hē hær wunade oþ hæt hīne ān swan ofstan.* ...він там жив доти, доки його не вбив один пастух.

Certain conjunctions can function as both simple and complex: *heah – heah he*; *forþon – forþon he*; *æf – æf hāem he*. For example: ...*zxf hwā hās bōc āwritan wylle, hæt hē hī zerihte wel bē hære bysne, for þon he ic nāh zeweald, hēah hī hwā tō wōze zebrinze...* ... якщо хтось захоче таку книгу написати, щоб він її добре виправив за цим зразком, тому що в мене немає сил, бо в ній, можливо, є помилки...

Conclusions and prospects for further research.

Complex sentences as polypredicative structures in Old English were represented by two main types: compound and complex. The syntactic organization of Old English texts was characterized by complexity and could contain a significant number of coordinate and subordinate clauses.

Compound sentences are considered to be older in origin. They had a developed system of conjunctive coordination (*and*, *ac*, *ne*, *oþhe*). However, the most common conjunction was *and* (*ond*). Coordinate clauses were semantically related, and there could be relationships of combination, temporal dependence, opposition, and cause and effect between them. Coordinate conjunctions in the ancient language were classified as connecting, contrasting, and separating.

Additional means of connecting coordinate clauses were word order (fixed or reversed) and structural parallelism. There were two main types of complex sentences: non-conjunctive and conjunctive. Sentences with conjunctive subordination were not

sufficiently developed, despite the significant number of function words (conjunctions – *zif*, *hæt*, *oþ*, *hætte*, *swæ*) and pronouns (*hæt*, *hwilc*, *hwā*) that could perform this subordination. In terms of structure, conjunctions were classified as simple and complex.

The third type of syntactic connection was correlative, which occupied an important place in the system of subordination and was realized with the help of correlative particles.

At the end of the ancient period, the correlation system underwent a series of transformations, the main one being the reinterpretation of the meanings of correlative particles and their conversion into conjunctions – coordinate (*oþhe...oþhe*, *ne...ne*, *nāwþer...nāwþer*) and subordinate (*hā..hā*, *swā...swā*, *honne...honne*). The particle *he* was widely used, which could function as a conjunction or be used as its constituent part (*æf hāem he*, *hā he*, *hāra he*). In ancient texts, repetitions of connective conjunctions at the beginning of each clause were widely used. In ancient times, there was no clear distinction between coordinating and subordinating conjunctions (*honne*, *hēah*, *swā*).

Ancient complex sentences were characterized by considerable diversity – with subject clauses, object clauses, attributive clauses, circumstantial clauses (subordinate clauses of place, condition, cause, etc.). Different types of subordinate clauses were introduced by their characteristic conjunctions. Attributive clauses were introduced by various connectives, the most frequent of which was the particle *he*. Subject and adverbial clauses were introduced by the conjunction *hæt*, both used separately and in combination with other words (*hā he*, *hāra he*). Some subordinate conjunctions that introduced clauses were characterized by developed polysemy, i.e., they could introduce several types of subordinate clauses.

In general, it can be stated that the structure of complex sentences throughout the ancient period of the English language showed a tendency towards improvement and systematization. Prospects for further research lie in the comparative analysis of the structure of complex sentences in Old English and other Old Germanic languages, as well as in the study of the dynamics of the development of syntactic relations in the transition period from Old English to Middle English.

REFERENCES:

1. Андрейчук Н. І. Семіотика лінгвокультурного простору Англії кінця XV – початку XVII століття: монографія. Львів: Львів. Політехніка, 2011. 277 с.
2. Андрущенко О. Ю. Інформаційна структура речення та стратегії її маркування в давньоанглійських писемних пам'ятках. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. Вип. 56. С. 33-37.

3. Андрущенко О. Ю. Темпоральні адверби в системі маркування інформаційної структури давньоанглійського речення. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. Вип. 63. С. 109-113.
4. Вихованець І. Р. Граматика української мови (Синтаксис): підручник. К.: Либідь, 1993. 368 с.
5. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Т. 1. Д.: ДНУ, 2012. 402 с.
6. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Т. 3. Д.: ДНУ, 2012. 426 с.
7. Євченко В.В. Історія англійської мови посібник. Вінниця: Нова книга, 2016. 408 с.
8. Костюченко Ю. П. Історія англійської мови: підручник. К.: Вища школа, 1963. 426 с.
9. Михайлова О.В. Синтаксична організація речення у законодавчих текстах давньоанглійської мови. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Константа, 2006. № 725. Вип. 48. С. 114-118.
10. Хаймович Б.С. Стислий курс історії англійської мови: підручник. К.: Вища школа, 1975. 100 с.
11. Харитонов І. К. Теоретична граматики сучасної англійської мови: підручник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. 160 с.
12. Шабаліна О. О. Синтактико-функційна специфіка використання ад'єктивних елементів у давньоанглійських поетичних текстах. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: зб. наук. пр. Нац. ун-ту «Острозька академія», 2014. Вип. 46. С. 222-224.
13. Шахрай О. Б. Історичний коментар до читання й правопису сучасної англійської мови: навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1976. 167 с.
14. Янков А. Англо-саксонський період розвитку англійської мови: монографія. К.: КНТ, 2018. 224 с.
15. Barber Ch. The English language: a historical introduction: manual. Cambridge: Cambridge University Press, 1994. 299 p. 56.
16. Barnhart C. L. The Second Barnhart Dictionary of New English / C.L. Barnhart, S.Steinmetz, R.K.Barnhart. NY Prentice Hall Press, 2019. 612 p.
17. Baugh A.C. A History of the English Language : manual. London: Routledge, 2002. 447 p.
18. Bregg M. The Adventure of English. The biography of a Language: monograph. NY: Arcade Publishing, 2019. 322 p.
19. The Cambridge History of the English Language. Vol. 1- 6. Cambridge: Cambridge University Press, 2005-2008.
20. Celce-Murcia M. The grammar book: An ESL/EFL teachers course. Boston: Heinle & Heinle, 1999. 854 p.
21. Crystal D. Encyclopedia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 490 p.
22. Historical English Grammar. Morphology an Syntax: a practical guide / Comp. by I.Klymenko. Krivyi Rih: KDPU, 2019. 45 p.
23. History of English. ewikiuk.top/wiki/History_of_English
24. Kharytonov I.K. Theoretical English Grammar. Ternopil: Bogdan, 2007. 160 p.
25. Hogg R. A History of the English Language: manual. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 495 p.
26. Hornby A. S. The Advanced Learner's Dictionary of Current English. Oxford: Oxford University Press, 1982. 842 p. 57
27. Levytsky V.V. , Soloviova O.V. Anthology of the English Language: texts with comments, exercises and etymological glossary. Vinnytsa: Nova Knyha, 2012. 239 p.
28. Matthews P. The Concise Oxford Dictionary of Linguistics. Oxford: Oxford University Press, 1997. 410 p.
29. Murphy R. English Grammar in Use: a self-study reference and practice book for intermediate students. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 328 p.
30. Palmer F. R. Grammar (Language & Linguistics Series). London: Penguin, 1971. 210 p.
31. Rayevska N. M. Modern English Grammar: manual. K.: Vischa Shkola, 1976. 304 p.
32. Schuka E. K. A Reader in the History of English: manual. K., 2007. 160 p.
33. Starikova O.M. Seminars in Theoretical Grammar: manual. K.: Vischa Shkola, 1984. 184 p.
34. Verba L. History of the English Language: manual. Vinnytsa: Nova Knyha, 2012. 296 p.
35. Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language. New York: Portland House, 1989. 2078 p. 58
36. Yevchenko V. V. Writing and Literary Activity in the Vernacular in Anglo Saxon England. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. Вип. 5 (71). С. 177-190.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 23.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.05.2026